

ЗВІТ, СКЛАДЕНИЙ ЕДВАРДОМ ПЕРВІСОМ спільно з Академією наук України, містить у собі інформацію про аварію на ЧАЕС, що суперечить радянській версії. Первіс піддає досить-таки обгрунтованим сумнівам уявлення Заходу стосовно того, що сталося. На жаль, роблячи це, він приділяє надмірну увагу теоріям, яких дотримувється обмежена група дослідників катастрофи на ЧАЕС.

Звіт Первіса головним чином віддзеркалює думку дослідника Інституту ім. Курчатова і «паливного експерта» Костянтина Чечерова. Невеличка група спостерігачів під керівництвом Чечерова візуально оглянула залишки четвертого реактора з метою визначення місцезнаходження та оцінки стану порівняно невеликої кількості розплавленого палива, не покритого «свіжим» бетоном, залитого всередину під час зведення «саркофага». (Однак необхідно відзначити, що Чечеров розпочав свої «спостереження» в кінці 1988 року, після того, як більшість оглядів було завершено). Незважаючи на заяви Чечерова про те, що лише 15 відсотків стержня розташовані в нижній частині будівлі реактора, його збили з пантелику фактично порожня шахта реактора і той факт, що більша частина розплавленого палива, похована під шаром свіжого бетону, є непомітною.

Однак є дослідники, котрі не поділяють поглядів Чечерова. Вони просвердлили отвори в бетонних уламках, які залишилися після аварії, та частинах будівлі, аби визначити місцезнаходження майже всіх залишків палива. В місцях, не доступних для людей через високий рівень радіації, використовувалися термографи та роботи. Провідні науковці, що працюють в Чорнобилі, переконливо спростували оцінки Чечерова як фізично безпідставні, такі, що «належать до галузі наукової фантастики».

Ці науковці також піддали критиці його дані стосовно радіаційного захисту. Вони висловили глибоке занепокоєння з приводу того, що здоров'я деяких дослідників було піддане серйозній небезпеці, коли вони збирали зразки палива (іноді руками) для того, щоб підтвердити припущення Чечерова. Науковці відзначили також, що Чечерова нещодавно позбавили постійної перепустки в «саркофаг», оскільки він називає справді небезпечну роботу в «саркофазі» «безпідставним» страхом перед радіоактивним опроміненням і вважає, що «порція горілки перед залишенням «саркофага» допоможе зменшити згубний вплив начебто ним отриманих більше 1000 бер.

Трохи раніше цього року Чечеров дав інтерв'ю журналістам, де натякнув, що аварія на ЧАЕС відбулася внаслідок вибуху підкладеної бомби і що це була диверсія. Він заявив, що існують «незаперечні свідчення» цього, однак раніше ці «незаперечні свідчення» називалися впливом водневої плазми, що виробилася в стержні,

після чого він перетворився на «ядерну ракету».

Посилання на фотознімки.

Едвард Первіс відвідував 30-кілометрову зону протягом двох місяців, аналізуючи погано впорядковані дані за 8 років і розмовляючи з науковцями, які працюють в Чорнобилі (обмежена кількість). На

як неправильне визначення кількості палива, що містилася у стержні реактора до вибуху (в одному випадку похибка становила 22 тонни). У деяких випадках неправильно описані план і структурні компоненти четвертого реактора.

Провідні дослідники, що працюють в Чорнобилі, - Олександр Боровий, Еду-

ард Пазухін та інші російські та українські вчені - налаштовані скептично щодо надмірного використання фотографій у даному звіті, що справляє враження, ніби будь-яке інше тлумачення того, що відбувалося під час аварії, неможливе. (Мало хто з читачів знайомий зі схемою конструкції будівлі реактора РБМК, не кажучи вже про будівлю реактора №4 Чорнобильської АЕС). У них виникає запитання стосовно того, який зв'язок мають фотографії та цікаві, хоча й маловірогідні фізичні процеси, описані в звіті, і чи автори звіту цілком зрозуміли побачене. Не дивно, що вони не можуть погодитися з тлумаченням «свідчень» (так само, як і я) і запитують, чи розумно було настільки покладатися на пояснення Чечерова при аналізуванні

сkeptицизм саме стосовно того, що «весь стержень» піднявся на 14 м над підлогою машинного залу реактора, де різке перевищення розрахункових параметрів реактора (згідно з Чечеровим - «вибух») призвело до того, що його розірвало на шматки. Ця здогадка є малоймовірною з огляду на цілу низку причин, не останніми з яких є такі:

- більша частина розплавленого стержня знаходилася в нижній частині будівлі реактора, що виключало можливість ядерного вибуху вище звичайного місцезнаходження стержня;

- з метою обгрунтування теорії про «ядерну ракету» Первіс у своєму звіті зосереджується на виході з ладу нижніх перехідних з'єднань, виготовлених з

неіржавіючої сталі та цирконію, і взагалі забуває про існування верхніх з'єднань;

- коли деякі канали для пального виходять з ладу в будь-якому місці стержня, що викликає появу додаткового тиску на тонку захисну оболонку стержня і підйом кришки верхнього біологічного захисту реак-

«ЧОРНА СКРИНЬКА» КАТАСТРОФИ

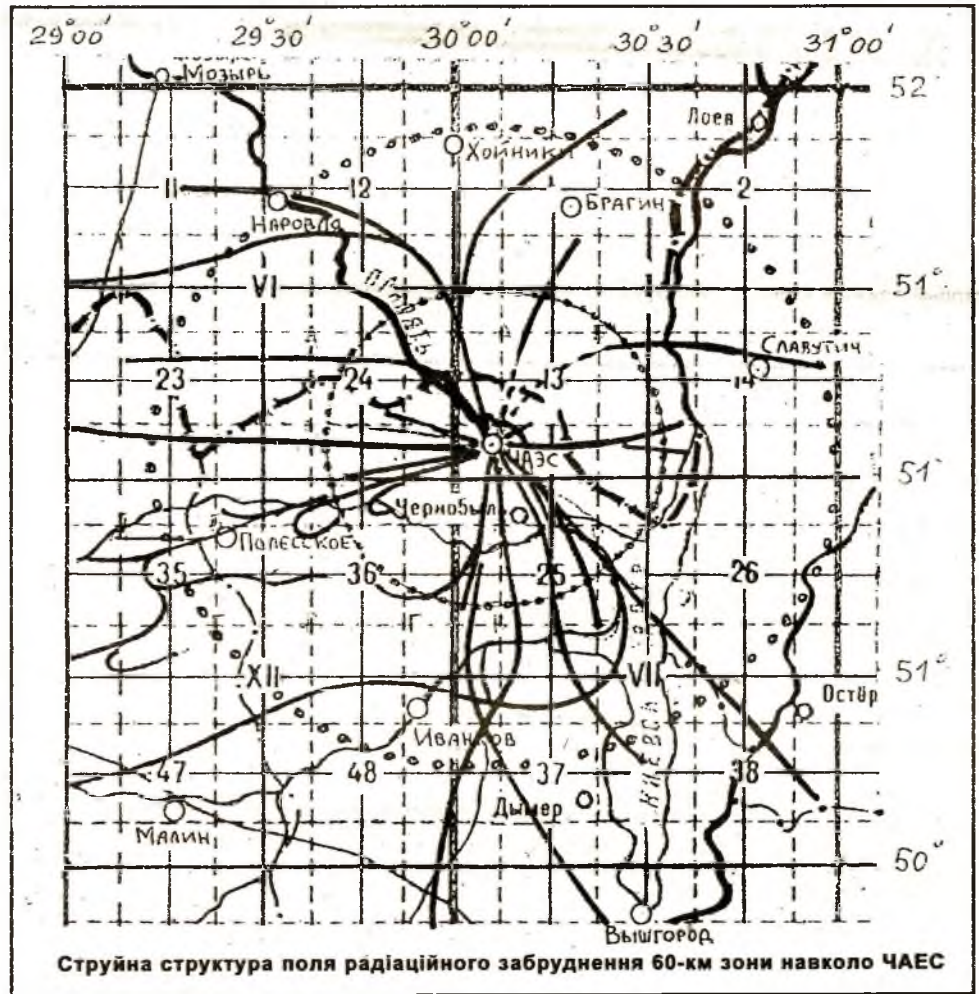
ЧОРНОБИЛЬ: ЗАГРОЗА

Ми поки що так і не встановили, в якій послідовності відбувалась аварія на Чорнобильській АЕС, особливо неясним є те, що сталося після швидкого підвищення реактивності. Згідно з нещодавно розробленою теорією стержень реактора піднявся на 14 метрів і вибухнув високо в повітрі. Однак вірогідність такого розвитку подій є сумнівною.

Зараз стає дедалі очевиднішим, що пояснення, які зробив СРСР у серпні 1986 року стосовно Чорнобильської катастрофи (звіт Легасова), так само, як і офіційна перевірка Заходом цієї інформації та відповідні коментарі, є неповними у кількох аспектах. Головним чином це стосується так званої «активної фази» інциденту, коли протягом десяти днів після вибуху реактора непокритий стержень безперешкодно виділяв радіацію у навколишнє середовище. Зняття секретності і наступні свідчення деяких ключових осіб, які брали участь у ліквідації наслідків катастрофи, тривожне зростання кількості захворювань на рак щитовидної залози серед дітей, інших захворювань в Білорусії та Україні, а також мої публікації служать незаперечним доказом того, що ми ще далеко не усвідомили всієї небезпеки аварії на Чорнобильській АЕС.

I ПОПЕРЕДЖЕННЯ

Струйна структура поля радіаційного забруднення 60-км зони навколо ЧАЕС

тора (вагою 2500 тонн), це призводить до катастрофічного і майже одночасного вивільнення та розповсюдження пари і води при нормі 7 МПа. Стержень буде зруйновано швидше в шахті, ніж повітряним вибухом.

Первіс також стверджує, що горючі гази, які виникли всередині шахти реактора, спалахнули через 20 годин після аварії, що призвело до виникнення полум'я, висотою щонайменше 50 м вище будівлі реактора. Це твердження суперечить факту, що гази швидко вирвалися зі стержня, який став беззахисним перед навколишнім середовищем і, крім того, суперечить його ж твердженню про те, що стержень було розірвано на шматки у повітрі в результаті вибуху над шахтою реактора.

Шкода, що при складанні цього звіту пан Первіс не проконсультувався з іншими дослідниками, які працюють в Чорнобилі і могли б представити простіші і переконливіші пояснення того, що він оглянув.

Для проведення дослідження, яке увінчалось присвоєнням титулу Доктора Філософії в Масшасетському Технологічному Інституті, автор, котрий є американцем і добре розмовляє українською та російською мовами, провів 18 місяців у Чорнобилі, будучи першим представником Заходу, якому було надано дозвіл працювати поруч з науковцями, що досліджували уламки реактора №4 Чорнобильської АЕС. Результати його роботи, що піддають серйозним сумнівам радянські звіти про цю катастрофу, було опубліковано в трьох однаково мірою перевірених статтях американського журналу «Нуклеар Сейфті».

Александр СИЧ,
«Нуклеар Інджинієринг.
Інтернешнл».